

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุชุมชนของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (co-relational research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่ฟังรายการวิทยุชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุ ระหว่าง 15-60 ปี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จากการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้อายุเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง และใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของตุ๊กกี๋ (Turkey) และใช้สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ผลการวิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การสรุปผล ข้อมูลทั่วไป และ (2) การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การสรุปผลข้อมูลทั่วไป

การสรุปผลข้อมูลทั่วไป เป็นการสรุปผลข้อมูลจากการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง ที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency)

ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญาหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยเป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด รองลงมา เป็นพนักงานบริษัทหรือห้างร้าน และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท รองลงมา คือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

2. พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการวิทยุชุมชน 1-3 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา คือ ฟังมากกว่า 7 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีความถี่ในการฟัง คือ ฟังบ้าง 3-4 วันต่อสัปดาห์ มากที่สุด รองลงมา คือ ฟังบ่อย (5-6 วันต่อสัปดาห์) ช่วงเวลาที่ฟังรายการวิทยุชุมชนมากที่สุด คือ ช่วงค่ำ (18.01-21.00 น.) รองลงมา คือ ช่วงบ่าย (12.01-18.00 น.) และมีพฤติกรรมเปิดวิทยุไว้เป็นเพื่อนมากที่สุด รองลงมา คือ ตั้งใจฟัง

3. การมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นการส่งจดหมายหรือโทรศัพท์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การแจ้งข่าวสารหรือการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ และการเป็นแขกรับเชิญของรายการ ตามลำดับ

4. การใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชน พบว่า ระดับการการใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า ใช้ประโยชน์เพื่อความบันเทิงสูงสุด รองลงมา คือ เพื่อติดตามข่าวสาร และเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน ตามลำดับ

5. ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน พบว่า ระดับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า มีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชน ด้านเนื้อหารายการมีความน่าสนใจสูงสุด รองลงมา คือ เนื้อหารายการมีความทันสมัย และเนื้อหารายการมีความหลากหลาย ตามลำดับ

6. ความต้องการรายการวิทยุชุมชน พบว่า ระดับความต้องการรายการวิทยุชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการรายการ

วิทยุชุมชน ด้านผู้ดำเนินรายการสูงสุด โดยต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีน้ำเสียงชัดเจน ร่องลงมา คือ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ โดยต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสารของคนในชุมชน และด้านรูปแบบรายการ คือ ต้องการให้มีรายการพูดคุย กับผู้ฟังสูงสุด

7. ความคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นสมควร มีการโฆษณาของผู้สนับสนุนรายการในสถานีวิทยุชุมชนมากที่สุด และส่วนน้อยเห็นว่า ไม่สมควรมีการโฆษณา โดยส่วนใหญ่ให้มึระยะเวลาการโฆษณา 2-3 นาทีต่อชั่วโมง ร่องลงมา คือ น้อยกว่า 1 นาที และให้มึระยะเวลา 4-5 นาที ตามลำดับ

การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นการสรุปผลข้อมูลจากการตอบคำถาม ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของตุกี (Turkey) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การทดสอบสมมติฐานลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทางด้านเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจ และความต้องการรายการวิทยุชุมชนไม่แตกต่างกัน

2. ระยะเวลาการฟัง ช่วงเวลาที่ฟัง และลักษณะการฟังรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจ และความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนความถี่ในการฟังรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจ รายการวิทยุชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่มีความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ รายการวิทยุชุมชนและความต้องการรายการวิทยุชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4. การใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชนกับความพึงพอใจรายการ วิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า

มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และการใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

5. ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนกับความต้องการรายการวิทยุชุมชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการรายการวิทยุชุมชนด้านรูปแบบรายการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนในระดับสูง ด้านผู้ดำเนินรายการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนในระดับปานกลาง ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนในระดับปานกลาง และด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนในระดับปานกลาง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การอภิปรายผล ข้อมูลทั่วไป และ (2) การอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

การอภิปรายผลข้อมูลทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการช่วงค่ำ (18.01-21.00 น.) ซึ่งมีรายการประเภทบันเทิง ทั้งนี้อาจเพราะปัจจุบันคนส่วนใหญ่มีความเครียดสะสมมาจากที่โรงเรียน ที่ทำงาน และช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาพักผ่อน จึงต้องการใช้สื่อเพื่อผ่อนคลายความเครียด สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริอร แก้วลาย (2548) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชน ตำบลเขาขอบ ของผู้ฟังในเขตตำบลเขาขอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์เพื่อความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียด จากการทำงานมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เป็นศูนย์กลางข่าวสารความบันเทิงของชุมชน

การมีส่วนร่วมกับสถานีวิทยุชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นการส่งจดหมายหรือโทรศัพท์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานีวิทยุชุมชนยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากเท่าที่ควร และการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ฟังกับผู้ดำเนินรายการส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์ หรือส่งจดหมาย เนื่องจากเป็นวิธีการที่ผู้ฟังส่วนใหญ่ถนัด อาจแตกต่างจากสถานีวิทยุชุมชนอื่นที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒญา เกตสุริยงค์ (2550) ศึกษาเรื่อง *พฤติกรรมการรับฟังวิทยุ ความต้องการ และการมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลา* ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในวิทยุชุมชนแต่ละแห่ง อาจมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหา และรูปแบบรายการของวิทยุชุมชนนั้น ประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนด ดังนั้น คณะกรรมการของสถานีวิทยุชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงควรสร้างการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนมากขึ้น เช่น การสำรวจความต้องการของชุมชนว่า ต้องการรับฟังรายการในลักษณะใด รวมทั้งทำอย่างไรให้วิทยุชุมชนสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ของชุมชน และให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิทยุชุมชนเพิ่มขึ้น

การใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการอยู่ในระดับมาก โดยใช้ประโยชน์เพื่อความบันเทิง เพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์สูงสุด รองลงมา คือ เพื่อติดตามข่าวสาร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพื้นฐานของคนไทยส่วนใหญ่จะชอบความสนุกสนาน ความบันเทิง และไม่ชอบอะไรที่ทำให้เกิดความเครียด สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับสารของ McCombs and Becker (1979, pp. 51-52) ที่อธิบายไว้ว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อเพื่อสนองความต้องการฟังของตนด้วยเหตุผลแตกต่างกัน คือ เพื่อความบันเทิง และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์รอบตัว เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ทันสมัยและเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้ เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมอยู่ร่วมในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุฐนิตี รอดเจริญ (2548) ศึกษาเรื่อง *การเปิดรับ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองของผู้ฟังในเขตตำบลเขาทอง จังหวัดนครสวรรค์* ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจและใช้ประโยชน์ในการสร้างความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจในเนื้อหาของรายการที่มีความน่าสนใจมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหารายการ มีความทันเหตุการณ์ อาจเป็นเพราะรายการวิทยุชุมชนส่วนใหญ่มีสาระ ความรู้ ประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือการประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ สกลธรรม (2552) ศึกษาเรื่อง *ความพึงพอใจของผู้ฟังต่อการเปิดรับรายการวิทยุชุมชนเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา* ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ฟังรายการวิทยุชุมชนมากที่สุด คือ ข่าวสารชุมชน สาระความรู้และรายการเพลง ความต้องการรายการวิทยุชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการด้านผู้ดำเนินรายการมากที่สุด เพราะคนส่วนใหญ่ต้องการผู้ดำเนินรายการที่มีความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ฟัง ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ออกเสียงอย่างชัดเจน รวมทั้งมีความเข้าใจคนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุตรา พรทวี (2547) ศึกษาเรื่อง *ความต้องการรายการวิทยุชุมชนของผู้ฟังในเขตปริมณฑลของกรุงเทพฯ* ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการผู้ดำเนินรายการที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับคนในชุมชน ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน และควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ

การอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลด้วยสถิติอ้างอิง ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน

มีความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลในแนวคิดของปรมา สตะเวทิน (2546, หน้า 112-116) อธิบายว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะประชากรคล้ายกันย่อมมีทัศนคติและพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน ในทางตรงข้าม ถ้าผู้รับสารมีลักษณะประชากรที่แตกต่างกันย่อมทำให้มีทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วย โดยลักษณะประชากรดังกล่าว คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนีรัตน์ รอดเจริญ (2548) ศึกษาเรื่อง *การเปิดรับ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชน*

ตำบลเขาทองของผู้ฟังในเขตตำบลเขาทอง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความพึงพอใจและใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความพึงพอใจและใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองน้อยกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีความพึงพอใจ และใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองน้อยกว่ากลุ่มประถมศึกษา นักเรียน/นักศึกษา มีความพึงพอใจและใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองน้อยกว่ากลุ่มอื่น และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน มีความพึงพอใจและใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขาทองน้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 3,000-4,000 บาทต่อเดือน และกลุ่มที่มีรายได้ ตั้งแต่ 5,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป

สมมติฐานข้อที่ 2 ระยะเวลาการฟัง ช่วงเวลาที่ฟังรายการ และลักษณะการฟัง รายการวิทยุชุมชนต่างกัน มีความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกัน เนื่องจากระยะเวลา และช่วงเวลากการฟังรายการวิทยุที่แตกต่างกัน ทำให้ได้รับสารที่แตกต่างกัน เพราะในแต่ละช่วงเวลารายการวิทยุชุมชนจะมีเนื้อหา หรือรูปแบบรายการไม่เหมือนกัน ผู้ฟังจึงเกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจได้ รวมทั้งลักษณะการฟัง หากไม่สนใจฟังตลอดรายการ เปลี่ยนคลื่นไปมาก็มีผลต่อความพึงพอใจ และความต้องการรายการวิทยุชุมชนเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของบัวผิน โททรัพย์ (2550) ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อรายการวิทยุชุมชนชมรมเครดิติยูเนียนภาคใต้ (เครือข่ายจังหวัดสุราษฎร์ธานี) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของกลุ่มผู้ฟังที่มีเวลาในการรับฟังรายการต่อวัน และระยะเวลาในการติดตามรับฟังรายการทางสถานีวิทยุชุมชนต่างกัน มีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุชุมชนชมรมฯ แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเปิดรับสารจาก สื่อมวลชน ตามแนวความคิดของ Hunt and Ruben (อ้างถึงใน ปรมะ สตะเวทิน, 2541, หน้า 122-124) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลตาม ลักษณะประชากร การใช้ประโยชน์ ความต้องการ ทักษะคิด ค่านิยม และลักษณะเฉพาะ

ของสื่อมวลชน เพราะฉะนั้น ในแต่ละคนจึงมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน และส่งผลให้มีความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุชุมชนแตกต่างกันด้วย

สมมติฐานข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนกับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนและความต้องการรายการวิทยุชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานีวิทยุชุมชนในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีส่งจดหมาย หรือ โทรศัพท์ รวมทั้งสถานีวิทยุชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมไม่มากนัก จึงทำให้ประเด็นการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานีวิทยุชุมชนไม่มีผลต่อความพึงพอใจ และความต้องการของประชาชน ดังนั้น สถานีวิทยุชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานีมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเล็งเห็นความสำคัญของสถานีวิทยุชุมชน และเห็นว่าตนเองสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานีวิทยุชุมชนได้ ทั้งในด้านการวางแผน บริหารงานวิทยุชุมชน หรือเป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน เสมือนว่าประชาชนเป็นเจ้าของสถานีวิทยุชุมชน

สมมติฐานข้อที่ 4 การใช้ประโยชน์จากการฟังรายการวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนในระดับสูง และมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุชุมชนในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับความพึงพอใจ และความต้องการ กล่าวคือ คนเราจะใช้สื่อมวลชนตามความพึงพอใจ และตอบสนองความต้องการของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพอใจของ McCombs and Becker (1979, pp. 51-52) ที่อธิบายว่า บุคคลจะใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการ ได้แก่ ต้องการรู้เหตุการณ์ ต้องการการสื่อสารเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการสนทนา พுகุญในชีวิตประจำวัน ต้องการมีส่วนร่วม ต้องการการสื่อสารเพื่อเสริมความคิดเห็นหรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว และต้องการความบันเทิง

สมมติฐานข้อที่ 5 ความพึงพอใจรายการวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุชุมชนในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากสื่อ สอดคล้องกับแนวคิดของ McQuial (อ้างถึงในศิริชัย ศิริกาเย และกาญจนา แก้วเทพ, 2531, หน้า 57-58) ซึ่งให้เห็นว่า สื่อมวลชนนั้น

เกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็น หรือความต้องการของสังคม โดยแนวคิดนี้ นำสื่อมวลชนไปใช้เพื่อความพึงพอใจของผู้รับสาร ในทัศนะของผู้รับสารที่มองว่า ใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐนิตี รอคเจอร์ญ (2548) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ จากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบล เขาทองของผู้ฟังในเขตตำบลเขาทอง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายของ วิทยุชุมชนมีลักษณะเฉพาะเจาะจง และชัดเจน โดยในแต่ละชุมชนเองต่างมีความหลากหลาย และแตกต่างกัน ซึ่งในความแตกต่างกันนี้ส่งผลให้เกิดความสนใจ การใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจ และความต้องการที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้น ในการผลิตรายการวิทยุชุมชน จึงต้องศึกษาถึงความต้องการของแต่ละกลุ่ม และนำข้อมูลไปใช้ในการผลิตรายการวิทยุ เพื่อตอบสนองความต้องการประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และทำให้เกิดความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้พบข้อเสนอแนะจากงานวิจัย และข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา สถานีวิทยุชุมชนในอำเภอ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

1. สถานีวิทยุชุมชนควรนำเสนอรูปแบบรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะรายการพูดคุยกับผู้ฟัง ซึ่งประชาชนมีความต้องการสูงสุด ควรจัดสรรสัดส่วนของความรู้ และความบันเทิงให้ชัดเจน โดยกำหนดประเภทเนื้อหาสาระความรู้เพื่อให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์สูงสุดในการรับฟังรายการวิทยุชุมชน เน้นการส่งเสริมสาระความรู้ที่เกี่ยวกับชุมชน และภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องใกล้ตัวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. ผู้ดำเนินรายการควรศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำเสนอข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ มีทักษะในด้านการสื่อสารที่ดี กล่าวคือ ควรพูดให้ชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี ควรพูด และสื่อสารภาษาท้องถิ่น ได้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์อัตลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเข้าถึงชุมชนวิธีหนึ่ง และควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอกับประชาชนทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ซึ่งนำไปสู่การลดความน่าเชื่อถือของรายการวิทยุชุมชน

3. สถานีวิทยุชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางสถานี วิทยุมากขึ้น ทั้งในด้านการบริหาร และเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยให้มีการฝึกอบรมด้านเทคนิค และการจัดรายการให้กับประชาชนที่สนใจ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนเรื่องการดำเนินงาน จัดหางบประมาณร่วมกับสถานีวิทยุชุมชน เนื่องจาก พบว่า สถานีวิทยุชุมชนขาดเงินสนับสนุนในการดำเนินงาน เพราะไม่มีการโฆษณา โดยการจัดหางบประมาณดังกล่าวอาจมาจากการจัดกิจกรรมการกุศล เช่น ฟุตบอล คอนเสิร์ต หรือแรลลี่การกุศล เป็นต้น

4. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สมควรมีการโฆษณาของผู้สนับสนุนรายการในสถานีวิทยุชุมชน คือ มีระยะเวลาการโฆษณา 2-3 นาทีต่อชั่วโมง ดังนั้น สถานีวิทยุชุมชนควรมีผู้สนับสนุนรายการ เพื่อความดำรงอยู่ของสถานีวิทยุชุมชน แต่ไม่ควรเกินชั่วโมงละ 3 นาที เพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย แต่เมื่อมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับกิจการวิทยุชุมชนเกิดขึ้น และห้ามไม่ให้สถานีวิทยุชุมชนมีการโฆษณา สถานีวิทยุชุมชนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

5. ผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ดำเนินงานวิทยุชุมชนควรมีการวางแผนหรือวางนโยบายสำหรับการผลิตรายการวิทยุชุมชน ทั้งในด้านการกำหนดเนื้อหาในรายการ รูปแบบรายการ ความยาว และความถี่ในการออกอากาศ รวมถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม และควรมีการคัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับการทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้รายการวิทยุชุมชนที่ผลิตขึ้นมานั้นเป็นไปตามหลักการ คือ ตอบสนองความต้องการของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายในชุมชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้อาจมีข้อบกพร่องบางประการ เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากประชาชน และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยุชุมชน ซึ่งจะช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์มากขึ้น
2. ควรดำเนินการวิจัยเพื่อติดตาม และประเมินผลความพึงพอใจ และความต้องการรายการวิทยุชุมชนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความพึงพอใจ และความต้องการของมนุษย์มิได้หยุดนิ่ง จึงจำเป็นต้องติดตามและประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาใหม่ ๆ มาปรับปรุงการดำเนินรายการวิทยุชุมชนให้มีความสอดคล้องกับความพึงพอใจ และความต้องการของประชาชน
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่นนอกจากการวิจัยครั้งนี้ที่ส่งผลให้รายการวิทยุชุมชนน่าสนใจ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับเป็นแนวทางในการพัฒนารายการวิทยุชุมชนให้น่าสนใจ และเป็นที่น่าสนใจยิ่งขึ้น